

Referat af efterårsmøde i Alkoholtemagruppen

Sted: Mødecenter Odense, Buchwaldsgade 48, 5000 Odense C, tlf. 66141111

Tid: Onsdag den 29. oktober 2014 kl. 9.30-15.30

Ref. Ditte Hermansen

Dagsorden

1. **Velkomst**, dagens program
2. **2015 i Alkoholtemagruppen**. Hvad brænder vi for? Hvad skal på programmet og hvad skal vi arbejde med i 2015?
3. **Screening for alkoholoverforbrug i Jobcentre – muligheder og udfordringer** v/ Maja Bæksgaard Hansen, Statens Institut for Folkesundhed. Maja fortæller om sine erfaringer fra et randomiseret forsøg i Jobcentre i 4 kommuner.
4. **Kommunal alkoholforebyggelse i private virksomheder i Holbæk** v/ Lene Zoëga, Center for Misbrug og Forsorg, Holbæk Kommune
5. **Erfaringer på baggrund af "Kursus til dig, der skal undervise frontpersonale i tidlig opsporende samtale om alkohol"**. Vejen videre – drøftelse
6. **Præsentation af udkast til materiale til frontpersonale, der skal lave kort intervention overfor alkoholstorforbrug** v/arbejdsgruppen
7. **Evt.**

Referat

Ad 1. Velkomst

Ad 2. 2015 i Alkoholtemagruppen.

Der har været 3 møder i 2014. Vi har arbejdet med handlevejledninger, unge på ungdomsuddannelserne og i dag har vi fokus på jobcentre og virksomheder og opfølgning på kurser i opkvalificering af frontpersonale.

På dette møde skal vi nå nærmere en beslutning om, hvad Alkoholtemagruppen i 2015 skal fokusere på. I dag genererer vi ideer, som efterfølgende bliver sendt ud til alle i Alkoholtemagruppen, så også de, der ikke var til stede i dag kan være med til at beslutte, hvor vi skal lægge fokus i temagruppens arbejde. Anna sender et lille survey ud i løbet af november måned.

Debat i grupperne gav følgende ideer:

1. alkohol/ rusmidler og unge/ børn – hvad rør sig blandt dem og hvad kan man gøre for at gå ind og påvirke deres indstilling og sammenhænge. Arena: folkeskolen – at hæve alkoholdebut. Anden arena: de unge på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser – fx inspiration fra norske og svenske projekter (SST).
2. Opsporing, frontpersonale – systematik; kvalitet; hvordan holder vi gejsten; de gode erfaringer; differentiering af tilgange til forskellige målgrupper af frontpersonale i forhold til om det er en kan, skal eller bør opgave at spørge til alkohol for frontpersonalet; evaluering; gode eksempler for hvordan vi går til

en særlige målgrupper; tilpasning til lokale forhold; hvordan prioriterer vi vores ressourcer til uddannelse rigtigt – hvordan får vi fx udvalgt de rigtige medarbejdere at efteruddanne. Bente fra Aarhus vil gerne præsentere deres gode erfaringer.

3. Kommunikation og kampagner – Allan fra Alkohol & Samfund vil gå videre med denne idé
4. Socialt udsatte – forebyggelse. At nå de socialt udsatte inden de udvikler afhængighed af alkohol. Også her er der brug for forebyggelse. Se film fra Region Syddanmark om socialt udsatte - Der skal gøres noget ekstra for at få dem til at tage imod tilbud.
5. Samarbejde mellem sygehuse, almen praksis og kommuner.
6. Alkohol og ældre. Information og genstandsgrænser; tidlig opsporing; livsfaser; Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen samarbejder om materiale om ældre og bl.a. alkohol. Rigtig god artikel om ældre og alkohol i ugeskrift for læger. Den vil vi gerne have et link til. Hvordan må jeg handle, skal jeg købe det ind til dem, skal jeg samle dem op når de er faldet, når de brækker sig? Hvilket ansvar har man når lægen udskriver en masse medicin?
7. Ny diagnose i det amerikanske diagnosesystem. Mads Uffe Petersen fortalte sidste år om de nye diagnoser i det amerikanske diagnosesystem, som erstatte 'misbrug' og 'afhængighed': Alcohol use disorder og Drug Use Disorder. Hvad betyder det, når vi ændrer definitionen? Hvordan ændres målgruppen? Hvordan ændres de professionelles tilgang?
8. Digital alkoholbehandling.

Ad 3. Screening for alkoholoverforbrug i Jobcentre – muligheder og udfordringer v/ Maja Bæksgaard Hansen, Statens Institut for Folkesundhed.

Hvorfor er det vigtigt at have fokus på ledige borgere? Fordi alkoholforbrug er udbredt blandt denne gruppe af borgere. Ca. 33 % har alkoholproblemer i et omfang så det udgør en barriere for beskæftigelse (tal fra SFI og SIF).

Screening medkort intervention virker.

64 % af kommunerne har ingen systematik i forhold til at opdage borgere med et problematisk forbrug.

Formålet med Projekt Alkohol og beskæftigelse: Der har ikke været noget data på, hvordan kort intervention virker i Jobcenter-regi i Danmark. Vi har en speciel organisering af arbejdsmarkedsindsatsen i Danmark.

12 kommuner blev inviteret med i projektet 4 ud af 12 kommuner sagde ja. Det var svært at få kommunerne til at deltage og en del af Majas oplæg handler om implementeringsvanskelighederne. Frontmedarbejderne, der skulle screene alle borgerne i en periode, gav udtryk for, at der ikke var tid og ressourcer til opgaven, som de oplevede kom 'top-down' uden hensyntagen til deres opfattelse og virkelighed.

Projektet gik ud på, at alle borgere blev screenet via en fuld AUDIT. Alle der scorede over 8 (dvs. som storforbrugere eller som mennesker med skadeligt forbrug eller afhængighed) blev tilbudt at være med i forskningsprojektet. Der blev gjort en del ud af, at understrege, at screeningen var adskilt fra det øvrige sagsforløb, og ikke ville få nogen betydning for borgerens videre sag i jobcentret. Jobcentrene satte en plakat op, så borgerne kunne se at der var fokus på alkohol i denne periode.

Målgruppe: Ledige borgere i matchgruppe 1, 2 og 3.

Enten fik borgerne et screeningskema inden deres første møde på Jobcentret, eller når de kom til første møde. Screeningen viste, at 77 pct. havde et uproblematisk alkoholforbrug, 16 pct. havde storforbrug og 7 pct. havde skadeligt forbrug eller afhængighed.

Kun ¼ af de borgere, der blev tilbudt deltagelse i projektet, valgte at sige ja. De der valgte at deltage blev inddelt i en interventionsgruppe og en kontrolgruppe. Interventionsgruppen fik et tilbud om alkoholbehandling som led i deres beskæftigelsesindsats. Kontrolgruppen fik den normale indsats, uden alkoholbehandling.

Studiet kunne ikke vise, at indsatsen havde effekt, men der var mange problemer med undersøgelsen – først og fremmest det store frafald som gav meget få deltagere i både interventions- og kontrolgruppen. Hermed kom en del af Majas analyse til at handle om, hvad der spændte ben for implementeringen, og hun diskuterer: Hvorfor er det så svært at snakke om alkohol for frontpersonalet? Det handler bl.a. om jobkonsulenternes egen holdning til alkohol, deres opfattelse af egen rolle og ansvar og om begrænset tid og ressourcer.

Ad 4. Kommunal alkoholforebyggelse i private virksomheder i Holbæk v/ Lene Zoëga, Center for Misbrug og Forsorg, Holbæk Kommune

Lene fra Misbrugscentret i Holbæk Kommune fortæller om kommunens virksomhedsindsats. Vi var i en position at vi ikke måtte reklamere for vores kommunale tilbud i lokalpressen, og vi ville gerne gøre opmærksom på, at vi var der. To medarbejdere gik ind i projektet to dage om ugen. De tog kontakt til private firmaer, der lå i Holbæk, og indhentede fx oplysninger om virksomhederne fra virk.dk og fra selskabsskat. Vi sendte breve og foldere ud om at de ville blive kontaktet i nærmeste fremtid. Vi tilbød hjælp til at udvikle en alkoholpolitik, men det kunne også være hjælp med kulturen – hvad er det for nogle dobbeltsignaler der lever i virksomheden? Det var information om de ambulante behandlingstilbud, der fandtes. Det var et alternativ til den private (døgn)behandling, som flere virksomheder troede var eneste mulighed. Fordelene med det ambulante var, at så folk kunne få lov til at blive i arbejdspladsen. Nogle steder var det HR-chef og ledere, andre steder var det hele medarbejdergruppen. Det kunne være svært at komme ind, da der var mange der ikke oplevede, at de havde nogle problemer. Et kæmpe tabu. Der var en PR del: 'Vi er her.'

Næste år havde vi fokus på kommunen som virksomhed. Det var rigtigt svært at komme ind på de kommunale arbejdspladser, indtil der på ledelsesniveau blev truffet nogle beslutninger. I starten var det et tilbud, så de kunne også takke nej. På børneområdet vil de fx meget gerne snakke om forældrene. Vi fandt også ud af, at de informationer der var om os på intranettet var fulde af faktuelle fejl.

Vi fik produceret mintpastiller i små æsker med QR-kode, der henviser til Misbrugscentrets hjemmeside. De har været rigtig gode som en moderne folder.

Der var 400 virksomheder der fik breve og mails. Ca. 200 fik tilbud om besøg og 40 fik et besøg af den ene eller anden art. Der har været stor forskel på størrelsen af virksomhederne (inkl. de kommunale).

Den største succes i det kommunale regi, var Vej & Park, som er en kæmpe afdeling

Kommentarer: I Ålborg har kommunen også lavet en virksomhedsindsats med fokus på KRAM, fordi det er nemmere at italesætte Kost, Rygning, Alkohol og Motion end kun alkohol.

Ad 5. Erfaringer på baggrund af "Kursus til dig, der skal undervise frontpersonale i tidlig opsporende samtale om alkohol". Vejen videre – drøftelse

Der har været overvejelser omkring hvordan kan vi fortsætte efter dette første kursus. Nogle kursusedtagere har henvendt sig til Alice Thaarup (kursuslederen) og opfordret til, at der blev fulgt op, så det var muligt at holde fast i de gode erfaringer. Hvad kan vi gøre?

- 1) Evaluering. Et spørgeskema til alle tidligere deltagere. Hvem er på vej til at gå i gang? Hvad spænder ben? Hvad har de brug for for at komme videre?
- 2) Underside på Sund By Netværkets hjemmeside, hvor alle materialer fra kurset samles, og hvor der er 'gode kommunale eksempler' fra deltagerkommunerne.
- 3) Opfølgingsdag, hvor alle tidligere deltagere kan mødes igen og få genopfrisket viden og udveksle erfaringer.

Gitte fra Sund By tilbyder, at sekretariatet gerne bidrager til formidlingen af de gode erfaringer fra kommunerne, så andre kan drage nytte af dem. Fx ved at interviewe og bagefter formidle de gode erfaringer på Sund Bys hjemmeside. Vi opfordres til at skrive til dem hvis i har nogle gode erfaringer der kan bruges for andre.

Vi laver en arbejdsgruppe hvor vi skal se på mulighederne for en erfa- dag. Anna fra Frederiksberg, Gitte fra Sund By og Ditte fra Holbæk melder sig. Vi mødes 11. december kl. 10.30-12.30 i KL-huset.

Ad 6. Præsentation af udkast til materiale til frontpersonale, der skal lave kort intervention overfor alkoholstorforbrug v/arbejdsgruppen

Det har været en lang proces for at nå frem til det endelige resultat. Det endte med at skal være tre produkter: En spørgeguide til frontpersonale, en 'notesbog' med selvregistreringsskema og spørgsmål til at overveje fordele og ulemper ved ens brug af alkohol og et 'testpostkort' baseret på AUDIT-C. Produkterne er pt. ved at blive udviklet hos grafikerne, og kommer ud til alle kommuner inden årets udgang. Modtagere vil være:

- Medlemmer af alkoholtemagruppen
- Deltagere på 'Kursus til dig...'
- Sund By-koordinatorer i medlemskommuner
- Sundhedschef eller Jobcenterchef i øvrige kommuner

Hvis I har nogle andre materialer, må I gerne sende det til Anna, så alle kan blive inspireret.

Ad 7. Evt.

Nyt fra Sund By Netværket

Gitte Grønnemose Butler, ny sekretariatschef for Sund By Netværket, fortæller nyt. Vi skal være flere kommuner, så vi bliver stærkere og mere synlige, netværket skal sættes på dagsordenen, både politisk og i forhold til kommunerne. Hele kernen er, at vi kan vidensdele / stjæle de gode ideer fra hinanden. Sekretariatet skal være bedre til at hjælpe med at brede de gode erfaringer ud til de andre kommuner. Lige nu skal sekretariatet rundt til alle kommuner og finde ud af, hvad der virker godt, og hvad virker mindre godt. Vi skal finde ud af hvorfor er der nogen der melder sig ud. Vi skal tale med sundhedsministeren. Der laves temadage der støtter op om den nye sund by gruppe *Sundhed & beskæftigelse*.

Debat: Det er svært at komme ind i temagrupperne, og der kan mangle viden internt i kommunerne om temagrupperne. Hvordan kan vi gøre det nemmere? Der er en koordinator i hver kommune. Hvordan kan vi sikre, at viden om temagrupperne bliver delt af koordinatoren til alle relevante medarbejdere i kommunerne? Måske det skal åbnes mere op.

Nyt fra Sundhedsstyrelsen

Mia Fischerman fortæller nyt fra Sundhedsstyrelsen: Der kommer en konference den 26. november 2014 med fokus på kvalitet i alkoholbehandling og intro til familiebehandling. Der er et begrænset antal pladser, og der er fortrinset til de kommuner, der har deltaget i eller skal deltage i et af de to projekter (I det kommende projekt om børn i alkoholfamilier er alle ansøgere inviterede). Der er svar på, hvem der har fået tildelt midler i dette projekt ultimo 2014.

Og en anden sag: Vi skal have formidlet de sundhedsregistre vi har og hver andet år præsentere vi de data vi har på alkoholområdet, første gang her i december måned. I begyndelsen af det nye år kommer tallene ned på kommuneniveau. Nationale kliniske retningslinjer for alkoholbehandling de kommer i starten af 2015, vi forventer næste år at udbyde kurser i kort rådgivende samtale.

Nyt fra Alkohol og samfund – har fået 3 millioner til at lave en kampagne der kan belyse at der i Danmark er gratis alkoholbehandling. Hvad har i set, hørt, oplevet og hvad ved vi om hvordan kan vi komme ud til målgruppen? Første gang skal det være en meget bred målgruppe med meget synlighed. Der kommer også et

lokalt aspekt som skal ud i kommunerne. Allan opfordrer alle til at tilmelde sig "Del din viden"-dag, som afholdes 4 steder i landet i løbet af november:

- Odense, torsdag den 6.11, kl. 10 - 13
- Aalborg, tirsdag den 11.11, kl. 10 - 13
- Aarhus, onsdag den 12.11, kl. 10 – 13
- København, tirsdag den 18.11, kl. 10 – 13

Tilmelding til Allan på ajo@alkohologsamfund.dk

Nyt fra Center for forebyggelse i praksis – KL, Kræftens bekæmpelse og Alkohol og Samfund og 7 kommuner er gået sammen i et partnerskab. Eva fortæller, at centret indtil videre fortsætter indtil ultimo 2015 og i den periode meget gerne vil bruges til rådgivning i relation til implementering af forebyggelsespakkerne.

Men's Health Week 2015. Bente fortæller, at målgruppen næste år unge mænd. Alkohol kunne være relevant. 😊

Tak for dag!